

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor.
Fél évre 6 „
Negyed évre . . . 3 „
Egy szám ára 20 fill.

—*—

Hirdetések

és nyiltéri közlemények
jutányosan közöltetnek.

VÉGVIDÉK

Politikai hetilap.

Szerkesztőség

és kiadóhivatal

Gromon-utca 2. sz. a.

Wittigschlager K. ezégné l

—*—

Közlemények, előfizetési és
hirdetési díjak, úgy a lap
szetküldésére vonatkozó
panaszok a kiadóhivatalba
küldendők.

Megjelenik:

minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő:

Feymann Gyula

ügyvéd.

Hirdetések

Wittigschlager K. könyvkereskedésében is felvétetnek
Gromon-utca 2. szám.

A magyar faj szupremációja.

Aki kétségbe vonja a magyar faj jogát a szupremáciához, azt nem tekinthetjük jó hazafinak, azt nem sorozhatjuk azon állampolgárok közé, a kikre a haza szükség esetén számíthat. Mert a magyarság szupremáciájával szemben el kell törpülnie minden nemzeti érzésnek és érdekeknek, a magyarság kizárólagos uralmában látjuk csak a hazát fentartó magyar nemzeti állami eszmének fundamentumát. Aki nem így látja, az nem jól teszi, ha itt marad s mialatt élvezi mindazon előnyöket, melyeket a magyar haza az ő polgárainak nyújt, egy huron pendül a haza ellenségeivel.

Sehol Európában a nemzetiségek mint ilyenek nem élveznek annyi és olyan szabadságokat mint nálunk. Nézzük Oroszországot, a hol a lengyelek még mindig olyan nyomás alatt állanak mint 35 esztendő előtt a forradalom bevezetése után. Nézzük Poroszországot, a hol nemrégiben drakói szigorúságu iskiatörvényt hoztak a lengyelek ellen. Holott a lengyeleknek nemzetiségük messzemenő kultiválására megvan a történelmi előjoga. Független nagyhatalmu országot birtak, melynek szabadságától évszázados véres harcok után fosztattak meg. Mégis sem Orosz., sem Németországban nincsenek tekintettel e történelmi jogra s a lengyeleket erőszakkal oroszítják illetve germanizálják.

Nálunk a nemzetiségnek semmiféle történelmi előjoga nincs. Sem a tótok, sem a szászok, oláhok, szerbek soha külön államot az államban nem alkottak azon ezer esztendőben belül, a mióta ez az ország Magyarország. Századok előtt bizonyos közigazgatási önkormányzattal is csak a szászok birtak, a kik épen úgy mint az oláhok és szerbek bevándoroltak s a magyar állam uralma alatt tartották meg századokon keresztül nyelvüket, szokásaikat és nemzeti-ségi kulturájukat.

Mindezek dacára a nemzetiség megóvása és fentartása tekintetében sokkal jobb dolguk van, mint bármely történelmi előjoggal bíró nemzetiségnek a külföldön.

Ugy látszik nagyon is jó dolguk van, mert folyton a magyar állameszme csorbításában török a fejüket, természetesen csak azért, mert büntetlenül csak a türelmes magyar állam égisse alatt lehet ilyet tenni. Más országban már régen alaposan a körme kopantottak volna mindazoknak, a kiknek az uralkodó faj nemzetiségi politikája nincsen inyére.

Pedig milyen kevés az, a mit a magyar állami eszme a nemzetiségektől megkövetel! A hazaszeretetet, az állam hivatalos nyelvénél, tehát a magyar nyelv tudását, illetve, az iskolákban való kötelező oktatását. Mennyiségileg korlátlan nemzetiségi sajtószabadságot és kulturát élveznek és a lehető legkövetesebb jogegyenlőséget. Ha ennél több jogot adnánk nekik, az már csak előjog lehet.

Elég sajnós, hogy vannak közöttük vezető emberek, a kik előjogokat kívánnak, a kik hangoztatják, hogy nem hajlandók elismerni a magyar faj szupremációját, tehát a magyar nemzeti állam eszméjét.

És itt már aztán elszakad türelmünk nyulékony fonala. Az ilyen izgatónak torkára kell forrasztani a szót. Vagy föltétlenül meghajlik a hazát egy évezreden át fentartó magyarság eszméje előtt, vagy kivándorol, vagy lakol. A szupremációknak szentnek és sérthetetlennek kell lennie! Mert csak az biztosíthat bennünket arról, hogy hazánk el nem merül majd a torló népek áradatában.

Pénzüntézetek és ipari vállalatok.

A hazai pénzüntézeteknek a közgazdasági életben való részvétele fölött a szaklapokban erős vita folyik. Hogy a hazai gazdasági viszonyok fejlesztésében művelésében pénzüntézetekre fontos szerep vár az

tagadhatlan. Csak a mikéntje fölött éltérők a nézetek.

A pénzüntézetek gazdasági tevékenységének mikéntjével foglalkozott a kiváló szakértelemmel szerkesztett „Közgazdaság“ mult számában, mely cikket közérdekűségénél fogva egész terjedelmében közöljük a következőkben:

Nézetem szerint bank és pénzüntézeteknek sokkal magasabb céljai vannak mint a pénz és hitelműveletek. Az ő kezükbe fonódik össze a közgazdasági élet szála, náluk képződik a gócpont, vérrrel és éltető élennyel látják el az egészséges közéletet. Célzatosan mondám „egészséges“; mert elpusztult szervezetet nagyon nehéz talpra állítani.

Ha figyelemmel kísérjük a vidéki pénzüntézetek évi jelentéseit, sajnos tapasztalhatjuk, működésük mily egyoldalú. Közgazdasági bajaink iránt nagyon is passiv, ne mondjam apathetikusán viselkednek. Tartózkodásuk mindenféle gyáralapítástól még érthető dolog.

Igen ám, de nem csak új gyárak, ipari vállalatok alakításán mulik a gazdasági élet fejlesztése. Sok eszme, nagy tér van még nyitva a hasznos működés előtt.

Mindnyájan tudjuk, mily szánalmas, elhagyott állapotban leledzenek vidéki városaink. Hány vidéki városban nincs csatornázás, vízvezeték. Százával lehetne nagy községeket, elősorolni, melyeknek világitása nyomorúságos, vagy egyáltalán semmi.

Vízvezetékek, csatornák kiépítése, világitási telepek felállítása az általános munkanélküliség legjobb, leggyorsabb megoldása.

Különösnek találom, sőt vétkes mulasztásnak kell minősítenem, hogy hazai pénzüntézetek közönysége folytán már évtizedek előtt külföldi tőke özönlött be hozzánk légszuszgyárak felállítására.

Hány vidéki városban van még manapság is a világitás külföldi vállalkozók kezében.

Világitási üzemek berendezése nincs esélyekhez kötve. A fogyasztás mérvé, a meglevő statisztikai adatok alapján pontosan kiszámítható. . . . A telepengedélyezések évtizedekre biztosítják az üzem prosperitását, s teljesen kizárják az esetleges versenyzemek létesítését. . . .

A vállalkozási hajlamot és kedvet nagyon lelohasztja gyatra közigazgatásunk, a municzipiumok nehézkes konzervatív működése. Példákkal tudom igazolni, mennyi nehézséget, akadályt gördítenek új intézmények megteremtése elé.

A halálzási statisztika megdönthetetlen adatokkal igazolja, hogy hazánk az egészségügyi berende-

TÁRCZA.

A téli vándor.

Téli idő.

A nap ma még nem bujt elő; a köd vastagon lepi a tájat. Az ember, mintha füstfelleg közt járna.

A szél süvöltve rázza a fák árva ágait s a sárga, száraz levél közt kutatva fut tovább.

Egy-egy nyul úti fel fejét a sárga levéltakaró alól, két lábára állva, vagy ülve tapsi füleit hegyezi s melankolikus ábrázattal bámul, figyel.

A fák kopasz ágán kis cizinke szökdel, röpköd.

A szürke szántóföldeken örökké állnak a varjuk, majd megrázzák hamvas szárnyaikat s felröpülnek a fákra, azoknak koronáján telepednek meg. Recsegő hangjuk átharsog a légen: krá, krá. . .

Az időjós gazda azt mondja erre: hó lesz. Az egész vidéken egy embert látni csak; dideregve, görnyedő testtel halad tovább.

Fején földszintű zsiros kalap, melléje varjuszárny van tűzve. Daróc köpenye rongyokban csüng le a válláról, két lábán a nadrág valamikor kék lehetett, mikor baka viselte. Egyik lábán valami lábbeli van, melyet cipőnek csúfol a közvélemény; a másikra zsákdarab van csavarva.

Vándorunk kezében görösös bot van; hátán bádogot, drótot, fődöt, egérfógót s ki tudná kiszámolni, még mit nem cipel.

Görnyedve halad tovább, félholddal versenyhez a teste. Mintha megsajnálta önmagát; szeméből könnyeket fakaszt a csipős szél.

Felemeli hóna alatt melengedett kezét s megsimogatja vele tuskés ábrázatját.

A kegyetlen szél belekap mellén a ruhába s letépi róla.

Ezalatt csak baktat, mintha azt sutogná a szél is, a száraz levél, meg a fák recsegő ágai is.

— Tovább, tovább . . .

— Tovább, tovább — sutogja kinos hangon a vándor, lesz-e meleg ház, hol számomra még hely maradt?

Könnyein át bánatos szívvél néz a távolba.

Mintha falut látta: igen . . .

Ott füstölög kémények emelkednek . . . ott megpihenhet ő.

Gyorsítja lépteit, szíve örömmében feldobog.

Beér a faluba.

Bekiált a házak kapuján:

— Drótozni, fótózni van-e valami?

Nem felel a szavára senki sem. Mert hát ki is dugná ki a fejét ebben a hideg téli időben! mindenki örül, ha meghuzhatja magát a meleg szobában.

Vándorunk szomorúan ballag tovább. Sehol egy jószívű ember, ki egy falat kenyeret adna. Hisz nem kívánja ő azt ingyen. Megfoltózná fazekait, bedrótózná az edényeket.

Reménye azért nem hagyja el, valami belső vágy ősztözi, mely azt sugja szüntelen: tovább . . . tovább.

És ő megy; mindig csak tovább ballag. Új reményével vigasztalja magát.

Zsebéből száraz kenyeret vesz elő. Fogai majd bel-törnek, könnyei reáperegnek, majd megsózzák, majd megpuhítják azok.

Messze elhagyta már a falut. Alig bírják már a lábai. Hossu zsiros haját, mely között csak itt-ott volt ő-z hajszál, fehérre festi a dér.

Reménye űzi őt.

— Tovább, tovább . . .

Dideregve halad . . . nem bírják a lábai . . . a határkő tövében leroskad. A kő kissé megóvja a széltől.

A zsidbadó test állomba szenderül. Mily szép álma lehet! Hisz úgy mosolyog: talán boldog! . . . talán álmában fölleli azt, amit keresett. Nem pénzt, nem vagyout, hanem a mindennapi száraz kenyeret.

Igen, boldog, mert álmodik. Biztosan otthon van övéinél, övéinél a sötét, füstös szobában, ott a festetlen fenyőfa asztal körül. Ott . . . igen . . . ott van ő.

Feleségével és gyermekével fogyasztja zabkenyerét, penészes sajtját és boldog.

Majd az álmodónak képe elkomorul, szemébe ismét csak könnyek lopzódnak.

Talán az elválás órája juthat eszébe. Igen, az a komor kép riasztja el a boldogság képeit.

Mintha a bucsucsókok csattanását hallaná, mintha azt sugná:

— Nőm, gyermekeim, Isten veletek!

Szíve elszorul; elbucszik tőlük örökre.

* * *

A szél felkapja a csipős havat és verdesi szemébe, de ő nem érzi azt.

Megdermedt kezében száraz kenyerére fagnak utolsó könnyei.

A szél elesenededik; hópelyhokkal játszik.

A hópelyhek a megbékélt vándorra hullanak.

A hópelpel fehér takaróként borul reája.

A téli vándor végre megpihent.

zések tekintetében vagy 50 évvel elmaradt a modern kulturáramok mögött.

Nagyon tévednek a vidéki városi urak, ha azt hiszik, hogy egypár száz négyszögletes aszfaltjárda városukat a modern metropolitok közé emeli.

Egy felsőmagyarországi városban például évtizedek óta busásan arat a külföldi aszfalttársaság; tellik pénz bőven az importált kövező anyagra... Ellenben vízvezetékre, csatornázásra, arra nincs töké. Ennek tulajdonítandó, hogy minden évben két-háromszor kiüt a hastífusz. Biztos adataim vannak arra nézve, hogy a kérdéses város nagy tanácstermének zöld asztal fiókjában két év óta hever a magyar vállalkozók vízvezetési és csatornázási terveze. Évek óta várja az elintézt.

Ezek az urak elég naivak, csodálkozni, miért vándorol ki a munkásság színe java...

Tessék elképzelni, ha minden város, vagy község felállítana egy villamos, légszusz vagy acetylén világítási telepet; ha minden vízben szűkölködő város felépítene egy modern vízvezeték, ha minden város büszkesen csatornahálózatot rendezne be, hány száz embernek lenne munkája?

A munkás jóléte visszahatván az ipar, kereskedelem és mezőgazdaságra, az általános közgazdasági helyzet is megjavulna.

E kérdések megoldása keresztülvitele, első sorban a pénzügyi feladatát képezi.

A pénzügyi igazgató tanácsában bennülnek a város matadorjai. Ami egy idegen vállalkozónak elhárítatlan nehézségekbe ütközik, az nekik könnyen megoldható kérdés...

Barátságos kvaterkázás közben üthetik nyelvbe a legnagyobb vállalatokat... Ne bízzák az építkezést idegenekre. Foglalkoztassák a város fiait, lakosságát, munkásait.

Az egészségügyi telepek felállítása nem igényel nagy tőkét. A Magyar Compass-ból láthatjuk, hogy enemi vállalkozásuk elég tisztességes hasznot hoztak. Ha légszuszgyárak felállítása nem lenne oly jövedelmező, nem ösztönöztek volna be hazánkba a külföldi tőkepenzesek.

A vidék folyton irigyl a főváros fejlődését, s zokon veszi a centralizáló politikát. Neheztelésük részben jogos és indokolt. Igen ám, de ha ők a vidéki városok emelkedését felvirágoztatását óhajtják, nekik kell első sorban arra törekedniük, hogy az ott lakás kellemes, élvezetes s ami fő egészséges legyen. — Nekünk budapestieknek nagyon praktikus dolog a harmadik emeleten vízvezeték, fürdőszoba, angol cset... ellenben visszatáskáló, undorító látvány vidékeken az utcái nyílt csatornák. Hát még mikor fél óra hosszat kell gyalogolni egy putton vízért.

Sok vidéki város a fürdőt csak hirbőlismeri. A külföldinek élvezetes látvány egy kölajjal megvilágított város... Ez magyar specialitás; különösen, ha a kalendárium telt holdat jelez; ilyenkor egyáltalán nem ég lámpa sehol.

A pénzügyi igazgató ne panaszkodjanak a rossz viszonyok felől. „Akinek pénze van, annak módja van”. A vállalkozás munkát, a munka jólétet teremt...

A pénz és hitelintézetek tegyék szívükre a kezüket és lássák be az évtizedes mulasztásokat.

Budapesten csak úgy lézengenek a műszaki erők. Mily szívesen szolgálnának ők jó eszmékkel, gyakorlati tervekkel.

Amint meggyőződésből mondom, hogy vámvédelem nélkül magyar ipar sohasem fog megteremni, ép úgy meggyőződésből állítom, miszerint ez az egyedüli kivétel az országos munkanélküliség leg-egyszerűbb megoldására...

Ha száz város egy-egy millió korona közmunkát vesz fogantatba, már is százmillió munka jut a köznépnek. Ennek felét munka bérnek véve alapul: 50.000 ember egy éven át ezer korona értékű tisztességes munkához jutott.

Ne ingyen kenyeret, ne ingyen tejet, ne alaminznát adjunk az életerős iparos osztálynak, de hivatásszerű munkát...

Munka van elég, pénz is a hitelintézetek trezorjaiban, csak tessék okkal-móddal befektetni. Kevesebb sopánkodást és „több világosságot”.

O mikron.

Jótekonyczélú hangverseny.

Antalfalván f. hó 15-én a „Társaskör” helyiségeiben a temesvári kir. ítélőtábla tenületén levő igazságügyi tisztviselők segélyalapja javára fényesen sikerült — hangversenyyel és műkedvelői előadással egybekötött — táncestélyt rendeztek.

A hangverseny műsora nagyon szépen volt összeállítva, s a jelenvolt nagyszámú közönség ugyancsak gyönyörködhetett a szebbnél-szebben előadott számokban.

A műkedvelők közül az első dícséret Kocsiss Endréné úrnót illeti meg, ki hegedű játékában a klasszikus zene avatott tolmácsának mutatta be magát. A „Cavallerie Rusticana” gyönyörű hegedűjátékát Feigl Károly úr megkapó művészetével kísérte zongorán.

Hogy Kocsissné mily nagy mestere a hegedűnek, csak akkor bizonyult be igazán, amikor a „R-pülj feeském”-et játszta egymagában.

Ez volt a hangverseny első és bevezető száma. Utána Máthé Albert áll. tanító „Czibula Pál levele” című művét olvasta fel, melyet a közönség nagy tetszéssel fogadott.

Floth Elvira kisasszony magyar népdalokat adott elő, s feltűnő szép, iskolázott hangjával nagyon kimagaslott a szereplők közül; szép énekevel sok-sok tapsra készítette a közönséget.

Mesterovits Pálné úrnő és Horvát Lipót úr Gabávinak egy Dialogját a „Hypnotizmust” adták elő, oly színészes tempót öltve szerepeikbe, hogy azt elsőrendű színészekről sem láthattuk volna szebben előadva.

Feigl Károly úr zongorajátékával elragadtatta a közönséget.

Dr. Kohányi Viktor kir. járásbíró úr Ernst „Elégie”-jében valóságos virtuozitással kezelte a vonót, s nagy feltűnést kelteit művészi játékával. Dr. Kohányi úr játékát Mesterovits Pálné úrnő kísérte zongorán nagy ügyességgel.

Gunic Mariska kisasszony a „Méh románcza” című költeményt szavalta nagy tetszés mellett.

Kocsiss Endre kir. aljárásbíró úr „Magunkról”, ez alkalomra írt humorisztikus felolvasást tartott. A szellemes, kedves előadást a közönség éljénzessel fogadta.

A hangverseny befejező száma volt Mesterovits Pál úr kitűnő zongorajátéka, kinek a sok érzéssel játszott magyar darabokat sokszor kellett megismételni.

A sikerült hangverseny után tánc következett — mely a legjobb hangulatban tartva a tánczolni vágyó közönséget — reggelig tartott.

Felülfizettek: Dr. Kohányi Vikto, Gásznér Lajos (Perlasz) 10—10 koronát; Totth Béla (Lajosfalva), özv. Vadász Kálmáné 7—7 koronát; Kocsiss Endre, Mesterovits István, Rehák István (Ozora), Matejecz János, dr. Krsztianics István (Tomasevác) 3—3 koronát; Gresky Szilárd, Horvát Lipót 2-40—2-40 koronát; Dr. Fischer Miksa, Salamon Károly, Naszluhacz Lajos, dr. Pejov Lipót 2—2 koronát; Nádaszky János, Szavits Gerő, dr. Horváth Kálmán 1-40—1-40 koronát; Császár Ferencz, Aczél László, Floth Emil, dr. Plechl Kálmán, Bizek József, Mesterovits Pál, Paulinyi Sámuel, Hacker Károly 1—1 koronát; Schmidt N. (Lajosfalva), Bukov Andor, Rapot Pál, Milets Dusan, Klempay Dezső (Ozora), Spitzer Géza 40—40 fillért.

A. I.

— **Fölmentett főispán. Ő Felsége a Király f. évi február hó 16-án kelt legfelsőbb elhatározásával fölmentette, saját kérelmére — Rónay Jenő Torontálvármegyei főispánt ezen állásától.**

H I R E K.

— **Személyi hír.** Városunk szeretett főispánja, bajsai Zákó Milán, ki hivatalos ügyekben mult vasárnap óta Budapesten tartózkodott, pénteken este visszaérkezett körünkbe.

— **Adományok a népkonyhának.** A szegény iskolásgyermekek népkonyhájának adományozott újabban: Fischgrund Adolf úr 64 kgrm babot, özv. Kipper Alojzia úrnő 21 kgrm káposztát, 4 kgrm hagymát és 2 drb szappant, Feymann Gyulané úrnő 4 kgrm káposztát, Tordai Györgyné úrnő 20 csomag zöldséget. Ezen adományokért ez uton is hálás köszönetet mond az elnökség.

— **Mit tárgyal a város.** A város törvényhatósági bizottsága f. évi febr. hó 24-én tartja az évi 1-ső rendes közgyűlést bajsai Zákó Milán főispán elnöklété alatt, mely alkalommal a következő ügyek kerülnek tárgyalás alá:

- 1.) Polgármester jelentése, a vár. thatóság állapotáról 1901. évi december és 1902. évi január hónapokban.
- 2.) Földmívelésügyi m. kir. miniszter 1735/98 eln. sz. rendelete, az 1898 II. t. cz. 71. §. értelmében a községi segély-alapok szervezésére és kezelésére vonatkozó szabályrendelet tervezet tárgyában.
- 3.) 644/III. és 1013/902 számú belügyminiszteri és 5030 számú pénzügyminiszteri körrendelet az adó-kivető és adófelszámolási bizottságba kiküldendő tagok tekintetében.
- 4.) Temesvár város megkeresése a Temesvárott felállítandó jogi főiskola iránti fölterjesztésének támogatása iránt.
- 5.) A II. választó kerületben megválasztott hat. bizottsági tagok igazolásának bejelentése.
- 6.) Az I. választó kerületben megsemmisített hat. bizottsági tagválasztás helyett új választás kitűzése.
- 7.) Jelentés arról, hogy a pancsovai népbank a pancsovai „Mária-Valéria” árvaház alap javára 600 koronát adományozott.
- 8.) Tanács jelentés, az eladott 3 drb. tenyészbika tárgyában és előterjesztése 3 új tenyészbika megvétele ügyében.
- 9.) A vár. erdőzeti albizottság jelentése, a város területén fekvő erdők 1900 évi állapotáról.
- 10.) Tanács előterjesztés, Jovanovics Sándor városi tanácsnok három rendbeli nyilvántartott úti számlája utazási előlegnek leiratása miatt.
- 11.) Póthitelek.
- 12.) A városi adóhivatalnak előterjesztése, hogy a kataszteri munkálatok tárgyában felfogadott ideiglenes munkaerőnek járó díjai engedélyeztessenek.
- 13.) Wiedmann Éva tulajdonát képező, a Temes balpartján levő szivattyutelep megvétele tárgyában.
- 14.) A pancsovai gazdasági egyesület kérelme, 600 drb. akaczfazszip átengedése iránt, az ujonnan létesítendő sövényhez.

15.) A vár. tanácsnak jelentése, hogy a m. kir. kincstár a város ellen újabban 8356 kor. 40 fill. s jár. erejéig a helypénzszedési ügyben felhívási keresetet indított.

16.) Ellinger Károly jövedéki hivatali pénztárnok s társainak kérényve jutalmazás iránt.

— **Katonai szemle.** Csalány Géza tábornok, lugosi honvéd dandárparancsnok mult kedden városunkban időzött és szemlét tartott házi honvéd-zászlóaljunk felett.

— **Bírósági kinevezések.** A király kinevezte a pancsovai kir. törvényszékhez: Csegezy Lajos lugosi járásbírósi albirót törvényszéki bírónak, — és Tengler Jakob temesvári törvényszéki aljegyzőt kir. törvényszéki albirónak.

— **Márocius 15-ike.** Az 1848. évi márczius 15-iki korszakalkotó események 54. évfordulójának méltó megünneplésére már folynak az előkészületek. Városunk hazafias egyesületei együttesen rendezik ezen nemzeti ünneplést melynek programja igen fényesnek és imponánsnak ígérkezik.

— **Házi vasutunk mult évi jövedelmezősége.** A 33-5 kilométer hosszúságú „Pancsova—Petrovostellói vasut”, a mi házi vasutunk mult évi forgalmáról és jövedelmezőségéről a „Közlekedési Közlöny” utolsó száma a következő hivatalos statisztikát közli: az elmúlt 1901. évben utazott 80.100 személy; teheráru szállított 34.300 tonna. Bevétel volt személy és podgyász szállítás után 60.800 korona, teheráru után 65.300 korona. Összesen 126.100 korona. Az elmúlt 1901. évben kilométerenkint 3753 korona volt a bevétel a mi az 1900. évhez képest 18-4% emelkedést jelent. 1900-ban ugyanis utazott 58.998 személy, s szállított 27.473 tonna teheráru, mely után a bevétel 106.471 koronát vagyis kilométerenkint 3169 koronát tett ki. — (A „torontáli helyi érdekű vasutak”-nak melyeknek hossza 350-7 kilométer, 1901-ben 884.100 korona bevételük volt az 1900-ban elért 1,012.574 koronával szemben, a mi 12-7% csökkenést jelent. A kilométerenkinti jövedelen 2521 koronát tett ki.)

— **Pancsova — Amerikában.** A városi rendőrség adatai szerint az elmúlt 1901 évben 14 család 39 lélekkel vándorolt ki városunkból Amerikában. Ezen eléggé szomorú adathoz egyelőre csak annyit mondhatunk, hogy a kivándorolt családok közül többen már visszakiváncsognak sőt már vissza is tértek. Ezen körülményt mindenestre szívleljék meg a még esetleg amerikai lázban szenvedő polgártársaink.

— **Népbank jötekonysága.** A „Pancsovai Népbank” a héten szolgáltatott a város polgármesterének 600 koronát a „Mária-Valéria” árvaház alapja javára. Ugyancsak a napokban adott a „Pancsovai Népkonyha-Egyesületnek” 100 koronát. E nemeslelkű jötekonyság önmagát dícséri.

— **Egyleti közgyűlés.** A pancsovai r. kat. egylet* miután a multkorra összehitt közgyűlés nem volt határozat képes, ma délután 1/4 órakor tartja az évi közgyűlést a városháza közgyűlési termében.

— **Vöröskereszt-egylet közgyűlése.** A pancsovai vöröskereszt-egylet f. évi márczius hó 2-án délelőtt 11 órakor rendes közgyűlést tart a városháza nagytérben.

— **A délvidéki szini kerület választmánya** A mult héten Rónay Jenő elnöklet. alatt ülést tartott, melyen részt vettek: gróf Festetich Andor, a vidéki színházak országos felügyelője és Mészáros Kálmán, a sziniügyesület igazgatója Budapestről, Paulovits kir. táblai bíró Verscezről, dr. Bogdán polgármester Nagyikindáról, Főriss főszolgabíró Zombolyáról, dr. Grandjean József, dr. Végh Lajos, dr. Brájler Lajos Nagybecskerekéről és Strósz Béla, mint a bizottság jegyzője. A választmány beható tanácskozás alá vette azt a kérdést, vajjon miképpen kellene a jövő szini igényt illetőleg intézkedni. Minthogy a kiküldöttek többsége még nem volt abban a helyzetben, hogy a jelenleg N. Becskereken működő társulatról teljesen tájékozta magát, kimondták, hogy márczius 3-án u. ből összejönnék Nagybecskereken, hogy az iránt döntsenek, vajjon pályázatot irjanak-e ki, vagy pályázat mellőzésevel ismét Földesire bízzák a délvidéki szinészet vezetését. Elnök jelenti, hogy a belügyminiszter nem engedélyezte a multkor nála járt küldöttség azon kérelmét, hogy a szubvencziót emelje fel 20 ezer koronára. Az ülés végén Rónay Jenő főispán megköszöni a belhelyezett bizalmat s az elnöki állást a választmány rendelkezésére bocsátja. Paulovics kir. táblai bíró lendületes beszédben méltatja Rónay főispánnak a délvidéki szinészet érdekében kifejtett eredményes működését s arra kéri, hogy tartsa meg továbbra is az elnöki tisztségét. A tüntető helyesléssel fogadott beszédhez a többi jeleuvoltak is esatlakoznak kérelmükkel, Rónay Jenő kijelenti, hogy készséggel tovább vezeti az ügyeket a márczius 3-án tartandó gyűlésig.

— **Esküdték kisorsolása.** Folyó 1902. év első ciklus esküdtjei a helybeli kir. törvényszék nyilvános ülésében, folyó február hó 22-én délelőtt sorsolták ki Vozary János kir. törvényszéki elnök tanácselnök, Medzihradszky Mihály, Furdek Miksa törvényszéki bírák, Dr. Milassin Kálmán kir. ügyész, Feymann Gyula ügyvéd, temesvári ügyvédi kamara megbízottja és Sikorszky Sándor jegyző jelenlétében.

Rendes esküdtzéki tagoknak kisorsoltattak:

Dr. Weil Adolf, Sepsey János, Novakovics Döme tanító, Dr. Sesitinyzky Adolf, Olasz Sámuel, Pal István, Zatkalik Károly lelkész, Ulmer József mérnök, Takács József, Antonovics Dusan kereskedő, Rakicsies Károly hivatalnok, Rechnitzer István, Singer Hugó, Varga Antal, Konkoly Samu kereskedő, Kiss István földész, Kúhu Mihály földész, Al-

földi István földész, Wiener Ignác, Goldberger Mór bankhivatalnok, Rácz János földész, Bús Mihály földész, Önböly István, Ivó János földész, Schwarz Antal, Fischer Ignác kereskedő, Czegény András földész, Baroffly Ist., Molnár János, Krentz Károly.

Helyettes esküdtek:

Sztojkovics Zsigmond, Temmer Ignác, Istvánffy János, Kozocsa János, Kalay Károly, Gaskó Gyula, Domokos Gyula, Davidovics Obrad, Hoffmann Keresztély, Faix Lipót.

A gőzgépezelők és kazánfűtők vizsgálatára a Temesvárott szervezett bizottság által 1902. évi március hó 4-én reggeli 8 órakor kezdve a m. kir. államvasutak műhely épületében fog megtartatni. — A vonatkozó szabályszerinti bélyegzett s felszerelt kérvények a m. kir. ker. iparfelügyelőhöz Temesvár (József város Hunyady-út 17. sz.) címére, legkésőbb a megelőző napon nyújtandók be.

— **A cs. és kir. szabadalmazott dunagőzhajózási társaság** közhírré teszi, hogy az árufelvétel f. évi február hó 20-ától minden állomásra és állomásról eszközöltetik.

— **„Művészvilág”**. Ez cím alatt egy havonként kétszer megjelenő művészeti és szépirodalmi közlöny indult meg Ujvidéken. A változós, gazdag tartalmú közlöny a nemzetiségiakta vidéken nagy támasza lesz a magyarságnak s az egész délvidéken egy szükséges s eddig teljesen nélkülözött orgánomot fog alkotni. Az újság, megérdemli a magánkörök támogatását, egyrészt jeles szerkesztése miatt, másrészt pedig azért, mert Ujvidéken ez exponált helyen kulturmissiót teljesít. A csinos kiállítású lap előfizetési ára: egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 korona. A lap élén Dr. Pinkovich Sándor és Heiman Jenő állanak.

— **Magyar ünnep.** Életrevaló és hazafias eszmét vetett fel az Ébredés politikai hetilap legújabb száma. A magyar ünnepöt akarja megalkotni, mint oly czélszerű diszmagyar viseletet, a mely estélyeken, táncmulatságokon, hol a prémes, csizmás magyar ruha alkalmatlan, pótolni volna hivatva a frakkot. Nemes Mihály festőművész, a „Magyar viselet-történet” ismert megalkotója, mindjárt négy képen meg is tervezte a magyar ünnepöt, a szerint amint olcsóbb vagy drágább kivitelre van szükség. Az újdizruhát czélszerűségénél és olcsóságánál fogva az egész magyar középosztály és ifjuság viselheti és mindenképen alkalmas arra, hogy a frakkot a rég óhajtott magyar ünnepjével helyettesítse. Az Ébredés most meg fogja szövelni a viselet mellett a magyar közélet előkelőségét s a főváros gavallérvilágának vezetőit. Aki kíváncsi a magyar ünnep-lore, annak elküldi az Ébredés e számát a kiadóhivatal: IV., Váci-utca 21.

— **A közegészségügy államosítása.** Mint a P. N. írja a közegészségügy államosítása a közel jövőben dűlőre kerül. Jó forrásból vett értesülés szerint a közegészségügyi tanács harmadszor is végleges szövegezésben nyújtotta be az államosítási javaslatot a belügyminiszternek s a belügyminiszter a javaslaton a legelső tárgyalását kihatásba helyezte. Egyelőre csak anyai szívgörgött ki az átdeigozott javaslatból hogy az orvosok áthelyezése szövelési okokból nem történhetik meg, hanem csupán az orvosok saját kérélmére.

— **Vizállás.** A Temes vizállása tegnap 4-02 métert mutatott, a mi a mélt heti 3-34 méterhez képest 68 cm. áradást jelent.

— **Az árvíz elleni védekezéshez** szükséges intézkedéseket a rendőrség részint már befejezte, részint még folyamatban vannak. Kivánatos volna, hogy vidékünk az árvízről meg legyen kímélve.

— **Orgyilkosság.** Nem mulik el hét, hogy városunk ne legyen színhelye valamely bünténynek. A múlt hét csütörtökön, február hó 20-án hajnalban 3-4 óra között orozva meglőtték Gyukics Péter bérkocsistulajdonost. A gyukics lövés az utczai ablakon keresztül talalta az ágyában alvó Gyukicsot, kinek sérülése életveszélyes. A vizsgálat kiderítette, hogy a tettes az utczai ablak redőit kívülről kinyitotta és a holttól megvilágított szobában alvó Gyukicsot biztos czélbe vette. A sörrelöltés az alvó ember bal oldalán, szíve felett furodott a testébe. A fojtást, néhány sérétet és ablak üveg töredéket az ágyban találtak. A Lócz József alkaptány által vezetett vizsgálat helyes nyomon haladva ki is derítette a valószínű tettest N o v a k o v Zsika parasztagza személyében. Nevezetnél találtak egy kétesörű rövid puskát, melynek mindkét csöve töltve volt. A szakértői vizsgálat azonban kiderítette, hogy a puska jobb csöve igen rövid idő előtt ki lett löve és újból megtöltve. A legnagyobb gyanuok azonban az, hogy a puska régebben töltött balcsövében talált fojtás papirosa teljesen azonos a meglőtt Gyukics ágyában talált fojtással. A fojtáshoz használt papiros egy iskolás könyvből lett kiszakítva. Novákov lakásán talált is a nyomozást vezető alkaptány egy könyvet melynek azon levelei hiányoztak, melyekből a kilőtt lövés és a régi töltés fojtásai készültek. Novákov konokul tagad, de a gyanuokok súlyosságánál fogva letartoztatták Ugyancsak letartoztatott a sérült Gyukics Péter, mostohatestvére Gyukics Vasza is. Mindkettő az ügyészségnek átadott. Mint különös jelenséget megemlítjük, hogy az ez ügyben kihallgatott tanuktól, a nyomozó alkaptány 10 fogpisztolyt kobozott el hivatalos helyiségében. Azt mondják az elletők, hogy azért viselnek revolvért, mert félnek. Szép közbiztonsági állapotok lehetnek a felsővárosban.

— **Kölesönkereső városok.** A Győri Hírlap ma vezércikkben foglalkozik azzal, hogy a vidéki városok

nagy része kölesönöket keres, mert a pénzpiacra leszállott a kamatláb és most kedvező idő van arra, hogy a régi drága kölesönöket olcsóbb pénzzel cseréljék ki. Ezen ötletből kiindulva, fölleveníti a városok kongresszusának azon határozatát, hogy a városok együttesen, habár nem is egyetemleges kötelezettséggel, vennék fel egy nagyobb kölesönt. Mint hogy — ugymond a városoknak összesen mintegy 150 milliónyi adósságuk van, egy 150 millós hitelmevetet kellene így csinálni. Az említett lap egyenes felhívást is intéz a polgármesterekhez, ha e nagy kölesönben részt venni óhajtanak. Elég érdekes ez a kezdeményezés, ám millió nehézségekbe ütközik a megvalósítása. Mert nem egyforma a városi kölesönök lejáratí határideje. Van olyan városi kölesön, mely csak 10 év múlva váltható meg, van olyan, mely például 5 év múlva. Van olyan kölesön, mely megváltható ugyan, de a szerződés szerint csak annál az intézetnél köthető meg az új hitelmevetet, melynél a kölesön ez idő szerint is van. Egyik városi tartozásért magas stornodiját kell fizetni, a másikért meg alacsonyabbat ugyan, de ez a díj esetleg megsemmisíti az új kölesön előnyeit, avagy az előnyöknek egy jelentékeny részét. Így tehát nagyon nehéz ezeket a kölesönöket egy kalap alá vonni el lehet rá készülni, hogy mire ezt a hitelmevetet csak számbelileg is előkészítheti, akkora a pénzpiacra tizféle fordulat is történhetik. Tény azonban, hogy a városok drága kölesönöket ki kell cserélni olcsóbbra, de leghelyesebb, ha minden város a maga hitelviszonyait rendezzi. A kérdést magát annyira fontosnak és aktuálisnak tartjuk különben, hogy arra legközelebb még visszatérünk.

— **Mi a dadogás és hogyan lehet rajta segíteni?** Roboz József igazgató, a ki hazánkban annak idején a kormány megbízásából szervezte a dadogók és hebegők oktatását, és a ki most Temesvárott működik, ilyen című füzetében érdekes példák idezésével és röviden, megmagyarázza azt, hogy mi a dadogás, hogy hogyan kell és lehet a dadogók beszédhibáját orvosolni és főképen hogy hogyan lehet a gyermekeket úgy nevelni, hogy ne váljanak dadogók? Szülőknek, nevelőknek és tanároknak oktatásukra, beszédhibáiban szenvedőknek pedig vizsgálatásukra ez a hasznos kis könyv, mely most újabb lenyomatban 60 filléért kapható Temesvárott a „Corvina” könyvkereskedésben és általa az összes hazai könyvkereskedésekben.

— **Fizők a sörben.** A sörivők panaszt, hogy a sörmérésekben sörfeket a csap alatti dőzsába csurgott sörrel szaporítják, a miniszteriumban, ugylátszik, megokalták. Szigorú rendelet utasítja a rendőrhathóságot, továbbá a városi és járásorvosokat, hogy ezt a visszaélt ellenőrizzék s 100 koronáig terjedő pénzbüntetéssel sújtsák az egészség elleni kihágás elkövetőit, akár hivatalból, akár pedig magánpanaszra indítják is meg az eljárást. Visszaesés esetén az italmérsi jog megvonása iránt az illetékes pénzügyigazgatóság megkérésendő.

— **A vásárhely-mako-szentmiklósi h. é. vasut engedélyezési tárgyalása** befejeződött és teljes sikerrel vezetett. A vasut Nagyszentmiklósnál csatlakozni fog a temesvári vonalhoz. Az összes építési költség 3.736.000 koronában, kilométerenként 77.000 koronában állapított meg, melyhez rendkívüli államségély címén 365.000 koronával, postaszállítás címén 240.000 koronával és a pénzügyi tárca terhére 500.000 koronával járul hozzá az állam és 158.000 koronával az államvasutak igazgatósága. A törvényjavaslat még husvét előtt a képviselőház elé kerül úgy, hogy legalább a vásárhely-makói részen a tavasszal hozzáfoghatnak az építéshez.

— **A dohány története.** W. A. Penn angol tudós könyvben írta meg a dohány történetét. A könyv nemcsak a dohányzó emberiséget, hanem a nemzetgazdaságot is érdekli. Az „Ezeregy” éjszaka történetében még nem szerepel a dohány. Először egy spanyol hozta Európába a dohányt 1559-ben. Spanyolországban természetek először a dohányt. 1561-ben Portugáliában Jean Nicot francia követ nagy dícséretre Franciaországban is terjedni kezdett a dohány nikotaine elnevezéssel. Csak néhány évvel később kezdtek Angliában ösmerni, a hova közvetlenül Amerikából került és annyira elterjedt, hogy az állam bevételének egy tizedrésze dohány volt. A dohány használata fénykorát 1650-ben érte el. Dohányoztak a templomokban, a parlamentben, mindent. Az asszonyok az utcán dohányoztak, a gyermekek pipával és dohánnyal jártak az iskolába, mert a dohányzás művészetét a paedagogiához tartozott. A 18-ik században csökkent a dohányzás szenvedélye és volt olyan idő, amikor a dohányzó embereket megvetették. A ma már nagyon elterjedt cigarettaszívás a krími háború idejéből datálódik, amikor az angol és francia tiszték a dohányzásnak ezt a kellemes módját eltanulták a törököktől.

— **Termények ára száz év előtt.** Az Ofner Pester Zeitung most száz éve megjelent száma felsorolja az 1799. évi december hónapi gabonaárakat, egy pozsonyi mérőre kiszámítva. Rövidség okáért csakis a legalacsonyabb és legmagasabb árakat iktatjuk ide. Eszerint egy pozsonyi mérő buza ára volt Temesvárott 1 frt. 3 kr., Sopronban 2 frt. 30 kr. Elegyes buza Ó-Aradon 40 kr., Zágrábban 1 frt. 36 kr. Rozs Debreczenben 34 kr., Sobronban 1 frt. 54 kr. Árpa Debreczenben 24 kr., Sopronban 1 frt. 30 kr. Zab Debreczenben 24 kr., Károlyvárosban 1 frt. 30 kr. Tengeri Miskolcban 30 kr. Zágrábban 1 frt. Maga Buda és Pest között is volt különbség az árakban. Budán a buza ára volt 1 frt. 30 kr. Pesten 1 frt. 44 kr., az elegyes buza 1 frt. 1 kr. és 1 frt. 10 kr., a rozs 1 frt. és 1 frt. 06 kr., az árpa 54 és 55 kr., a zab 50 és 55 kr. és a tengeri 1 frt. 10 kr. és 1 frt. 06 kr.

— **A Horgony Pain-Expeller** igazi népszerű házi-szerré lett, mely számos családban már több mint 32 év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás, köszvény, csúznál stb.-nél a Horgony Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéznek elő, sőt járványkórna minő: a kolera és hányohas-folyás, az altestnek Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitűnő házi-szer jó eredménnyel használtatott az influenza ellen is és 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható: de bevásárlás alkalmával mindig határozottan, „Richter-féle Horgony Pain-Expeller” vagy „Richter-féle Horgony-Liniment”-et tessék kérni és a „Horgony” védjegyre figyelni kell.

Karcolat.

A leány és a fiatal úr.

Mikor az aranyhaju tizenhat éves kis leány a nagy városba érkezett, nagyon kedves és mégis már kaczer volt az arezoeskája s vörös keudő és paraszatos főkötőcske volt a fáján — nem mondom meg önöknek, hogy hívták és honnan jött, annál kevésbé, mert magam sem tudom — egyszóval: mikor ez a kicsike a nagy városba érkezett, elinté nagyon csodálkozott, hogy mily sok itt a ház és az ember s nagy zavarában így beszélgetett magában:

— Már most, hogy lássak hozzá, hogy e sok lakás között megtaláljam azt, ahol dolgozom van?

De egyszerre meglátott nem messzire egy szép fiatal urat, akinek a ruhája csupa arany és drágakő volt; s mivel ij volt a vállán, valószínűleg valami herceg lehetett, aki vadászatra indult. Ranézett és ramosított a kis leányra s meglátszott rajta, hogy segítségére volna. A kis leány tehát összeszedte a bátorságát s félénken így szólt:

— Fiatal úr, bocsásson meg — maga ugy-e ide való?

— Kedves gyermekem — válaszolt neki a fiatal úr — én minden városban otthon vagyok.

— És ebben a városban, ahol most vagyunk, sok embert ismer?

— Itt éppen úgy, mint mindenütt, mindenkit ismerek.

— Akkor talán meg tudná nekem mutatni azoknak az embereknek a lakásait, akiket, alig hogy megérkezem ide, mindjárt meg kell látogatnom: ezt ajánlotta nekem a keresztanyám, a ki nagyon jó tanácsokat tud adni, mert tetszik tudni, a keresztanyám tudér.

— Mindenesetre meg tudom mutatni.

— Ah, mennyire örülök neki, fiatal úr! Akkor legelőször is megmondhatná nekem, hogy hol lakik az Álom?

A fiatal úr így válaszolt:

— Nálam, kedves gyermekem.

— Mily boldog vagyok, hogy magával találkoztam! szölt a kis szépecske kezeit összecsapva. — De talán azt is tudja, hogy hol lakik a Remény?

— Nálam!

— Csodálatos! És az Öröm?

— Nálam!

— Nagyszerű! És a Boldogság?

— Nálam!

— Pompás!

A kis leány már alig tudott magán uralkodni s szeretett volna a fiatal úr lakására sietni; bizonyos, hogy valami pompás palotája van, ha ilyen előkelőségek laknak benne.

Amint a fiatal úr mellett lépegetett, megint megszövel, de most már kevésbé vidáman:

— Ah, fiatal úr, a keresztanyám azt ajánlotta, hogy ne csak azokat az embereket látogassam meg, akikhez most maga vezet engem. Még másokat is említett, akik kevésbé szeretemléltok, de akiket itt, úgy látszik, mégis mindenkinek kell ismerni. Talán az ő lakásaikat is meg tudná maga mutatni?

— Mindenesetre megmutathatom.

— Nos, fiatal úr, mondja meg nekem, hogy hol lakik az Indulat?

A fiatal úr így szólt:

— Nálam!

— Igazán jó, hogy a sors épen önt vezérelte az utamba! — szölt a fiatal leány, aki azonban most már nem tapsolt a kezeccskéivel. — És hol lakik a Búsongság?

— Nálam!

— És a Félelem?

— Nálam!

— Hát a Harag?

— Nálam!

— Hát a Kétségbeesés?

— Nálam!

A szegény leány kissé megrémült, csodálkozva nézett rá s így szólt:

— Milyen különös, hogy ezek az emberek, akik pedig annyira különböznek egymástól, mind magánál laknak!

A fiatal úr így válaszolt neki:

— Biz ebben nincs semmi különös.

— Miért? — kérdi a leány.

— Mert én vagyok a Szerelmestene!

Catulle Mendès.

— „Ermeléki első szőlőoltványtelep“ Nagy Gábor (Nagy Kágya) hirdetését a t. cz. olvasókö-zönség szíves figyelmébe ajánljuk.

— Családi hasonlóság. A néne: észrevetted-e kedvesem, hogy kire hasonlít a kis testvéred, a kit a gólya hozott minap? — A kis Emmus: oh igen! — a papára és mamára: — A néne: mindkettőre? — A kis Emmus: igen, mindkettőre, mert nincs foga mint a mamának és nincsen haja, mind a pa-pának! —

Közgazdaság.

A korai zöldtakarmányok.

A gazdáknak egyik legnagyobb gondját a tavaszi hónapokban az képezi, hogy onnan szedjék elő azt a sok takarmányt, mely igás és haszonállataik részére szükséges. Vannak ugyan egyes gazdaságok, a hol úgy a téli, mint a nyári takarmány szükséglet kizá-rólág luczerrával lesz fedezve; de ezen gazdaságok száma nagyon kevés. Legtöbb helyen beáll a takar-mányválság már márczius végén, mert nem gondos-kodnak idejekorán korai zöldtakarmányról.

Alábbiakban a korai zöldtakarmány nyeres egy módozatát közöljük, mely a gyakorlatban legtöbb helyen megfelelő. Kiválasztunk korai zöldtakarmány termelésére egy a majorhoz közel eső, jó összetételű földet s ezt éveken át e czélra használjuk. E táblát két részre osztjuk s egyik felét istálló és műtrágyá-
val megtrágyázva augusztus utolsó napjaiban egy-heti időközökben elvetjük Szent-Iván rozsossal, őszi árpával és buzával. Május első napjaiban már vág-ható a Szent-Iván rozs, azután az árpa s végül a buza s így június elejéig mindig van zöldtakarmá-nyunk. A tábla másik felét pedig őszzel megszánt-
ván, kora tavasszal bevetjük tavaszi takarmánybor-sóval, a melyet egy kevés árpával és zabbal keve-rünk egyrészt azért, hogy a borsónak támaszul szolgáljon. Mire a tábla első felén termelt Szent-Iván rozs, buza és árpa lekaszálatott, a borsó virágozni kezd s így június első napjaiban ismét rendelkezünk zöldtakarmánnyal. Ez a takarmányborsó rendszerint eltart egész júliusig, a mikor is megkezdhető már a gazdaság más részében termelt csalamádénak ka-szálása.

Ha a zöldtakarmányt termő tábla első felét, azt, melyen Szent-Iván rozsot, árpát és búzát terme-lünk június elején, tehát mindjárt a kaszálás elején feltörjük s bevetjük csalamádéval, akkor, még ugyan-azon esztendőben másodtermést nyerünk, a csalamá-dé lekaszálása után pedig megszántván a földet, ezzel előkészítjük azt a jövő évi tavaszi borsó be-fogadására.

A tavaszi borsó tarlóját pedig július végén törjük fel s augusztusban megtrágyázván, a Szent-Iván rozs, árpa és buza befogadására tesszük al-kalmassá.

Láthatjuk tehát, hogy ily módon sohse fogyunk ki a zöldtakarmányból, s a talajerő egyensúlyozás törvényét sem szegjük meg, mert az istálló és mű-trágyázás mindnu második esztendőben ismétlődik.

Hirdetések.

**Czepléden
Unghváry László**

300 holdas szőlőtelepe és gyümölcsfais-kolájának, valamint bortisztítási részle-tes árjegyzéke megjelent s ingyen és hérmintve küldetik. Saját termését 2-szer fejtett kítinó új bor ára 18 frttól fel-fe é. Hordóval szolgálhatok.

Viszonteladók kerestetnek.

Szőlőoltványok

szokványminőségben. 20-14

A legkiválóbb 42 bor- és csemegefajogban fajtisztán, teljes jóállással.

Élőkerítés.

Gleditschia csemetek és magvak.

Uradalmaknak, községeknek három évi törlesztésre is adatik.

Oriási tövisű, igen gyorsan fejlődő sűvénynövény. Ez az egye-dü i, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rend-kívül csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmi-féle állat, meg az apró nyulak sem hatolhatnak át. **Minden rendeléshez rajzokkal ellátott útítési és kezelési utasítás mellékeltek.** Ezer csemete elég 200 méterre. — Ára 6 frt.

Diócsemeték. Oriási jövedelmet biztosító voltánál fogva, ennek te-nyesztése számos gazdaság-ban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Színes fénynyomatú **árjegyzék ingyen és hérmintve** küldetik minden rendelési kötelezettség nélkül. **Az árjegyzésen** kívül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt címéreingyen és hérmintve küldetni kéri, mely nincsen az a ház, vagy család, a hol annak tartalmát haszonra ne fordítanak, városon, falun pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is igen érdekében áll, **kik rendelni semmit nem akarnak**, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek minden-kinek nagy szolgálatot tesznek. Czim:

„Ermeléki első szőlőoltvány-telep“ Nagy Gábor, Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

A Rich' ar-féle
Liniment Caps. comp.

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszser, a mely már több mint 33 év óta meg-bizható bedörzsölésül alkalmaztatik **köszvénynél, csúznál és meghűlések-nél.**

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossak le-gyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony“ védjeggyel és a „Richter“ czéggel fogad-junk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Török József** gyógyszeresznél **Budapesten.**

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

(Férflak ingyen kapnak)

olyan új talalmányu orvosságot, mely az elveszített erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz-olda-las könyvet postán; jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte irnak. Ez a legmulatraméltóbb csodaorvosság, mely megmentett ezeket, a kik fiatal-kori kihágások folytán nemi bajokban, sziflisben, valamint elveszített férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag or-vosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi-orvossággal a baj otthon gyógyítható s mindazok, a kik a fiatalkori kihá-gásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyengü-lésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szük-séges, csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt irhat a State Medical Institutnak az alant jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leg-inkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés czéljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próba-csomag megmutatja, hogy mily könnyen kigyógyít-hatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindenki irhat érette bárholnan magyarul, mire titoktartás mellett postafordultával egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyv-vel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell czimezni: State Medical Institute, 98. Elektron Building, Fort Wayne, Ind. Amer'ka. A levelek mindig bérmentesítendők.

WITTIGSCHLAGER KÁROLY

KÖNYVNYOMDÁJA

Budapest 1888. ezüst érem.

Telefon szám 49.

Temesvár 1891. ezüst érem.

Pancsován, Gromon-utczában, 2. szám alatt, saját házában.

Készít mindennemű

könyvnyomdai munkákat,

u. m.: szín- és műnyomást, műveket és brochureokat az országban divó minden nyelven, ügyvédi és hivatali táblázatokat, számlákat, szállítóleveleket, körözvényeket, árjegyzékeket, eljegyzési és esketési kártyákat, meghívókat, hirdetések, gabona-vásárlási szelvényeket, látogató, czim és ajánlási-jegyeket, czimmal és czéggel ellátott levélpapírokat és kenderborítékokat stb. stb.

elegáns, tiszta és legszebb kivitelben,

a lehető legolcsóbb áron.